

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† Moartea Canoniceului Dr. Ioan Coltor

29 Decembrie 1933

Este a cincia zi, de când rugăciunile fierbinți n'au conținut nici o clipă lângă patul de neiertătoare boală a celui mai iubit dintre fiii Blajului nostru. Ziua și noaptea, ochii tuturor, de aproape și de departe, au fost plini de lacrimi și inimile de sfâșietoare durere, că marele binefăcător al năpăstuiților, părintele săracilor, stâlp al capitlului mitropolitan și al bisericii, bărbatul politic cu celea mai întinse simpatii pretutindenea, și la prieteni și la adversari, graiul de aur al amvoanelor, predicatorul fără pereche al misiunilor sfinte, lovit fără veste de un crud destin, este ținut în nesimțire pe pernele dintre cari nu mai este nădejde să se ridice niciodată!

Iar astăzi, când ceasurile târzii ale serii au copleșit lumea cu întunecul înfrigorat al sfârșitului de Decembrie, canonicul Dr. Ioan Coltor a expiat lin, domol, între făclii aprinse și icoane cu străluciri înduioșate. Sufletul nobil, care o viață întreagă a pulsat de durerile altora, care n'a cunoscut niciodată ce este invidia și răutatea, spiritul fin și gingaș, care n'a avut în vocabularul său, de-o extraordinară bogăție, nici o vorbă de calomnie sau de dispreț, s'a desprins din cătușile povarnice ale trupului de țărână și a plecat pe cărările fără întoarcere ale eternității. Ochii de marmură ai statuii Sfintei Tereza, care a prezidat din camera de alături acest impresionant sfârșit, au înviat pe-o clipă într-o caldă binecuvântare cerească, ocrotind ultimul răsuflet al aceluia, care i-a fost cel mai neobosit închinător în viața sa pământească. Prietenii cei mai de aproape, surorile și nepoții, și-au reunit rugăciunile cu binecuvântarea Sfintei și sfârșitul a fost de-o eterică duioșie.

Boala necruțătoare l-a găsit pe canonicul Coltor în ogorul cel mai iubit și mai glorios al vieții sale: pe amvonul catedralei mitropolitane! În ziua întâi a sărbătorii Nașterii Domnului a luminat sufletele credincioșilor cu cea mai frumoasă predică a sa, care i-a fost și cân-

tecul de lebedă. Ascultătorii au rămas mai impresionați ca totdeauna. Oratorul festiv al catedralei din Blaj s'a întrecut cu această ocazie pe sine însuși. Verva cuvintelor înaripate și avalanșa strălucitelor evocări din noaptea sfântă, n'au avut asemănare nici chiar în consacrată carieră de orator a canonicului Coltor. Imbujorarea de pe față trada o nebănuită inspirație.

Și această cuceritoare predică de Crăciun, i-a fost ultimul cuvânt. Coborînd amvonul, s'a depărtat singuratic spre casă, unde, abia după câteva clipe, în fotoliul de meritată odihnă, l-a atins fatala emoragie cerebrală. Un minuscul vas sangvin și-a pierdut rezistența în urma sforțărilor supraomenești ale predicatorului încântat de măreția subiectului său, și sfâșietoarea agonie a început chiar de atunci, din prima zi de Crăciun. Semnificativ amănunt: în clipa supremă a nenorocirii, când nimenia nu putea bănui neașteptata catastrofă, lângă scumpul bolnav nu se găsea decât unul dintre foarte numeroșii săraci pe cari cu mână largă i-a ocrotit și i-a ajutat totdeauna!

Vestea boalei s'a lățit ca fulgerul în întreg orașul. Au alergat surorile, nepoții, medicii. Zadarnice au fost însă orice ajutoare omenești. Zadarnice lacrimile și simțirile de cumplită durere. Provedința dumnezească a hotărât altfel.

Colegii canonici, sosiți în grabă, i-au administrat sf. sacrament al Ungeriei de pe urmă și i-au dat duhovniceasca deslegare pentru caz de moarte. În ultimele clipe, cât timp a mai fost conștient, un zimbet de creștinească împăcare i-a luminat fața, iar în mâna dreaptă strângea cu ardoare crucea prețioasă, binecuvântată de Preasfințitul părinte Papa Piu, cu indulgențe plenare pentru ceasul morții.

Blajul și cu el întreaga biserică unită este dezolat pentru această ireparabilă pierdere. Dela moartea canonicului Bunea o mai cumplită sguđuire, orașul dela Târnave n'a îndurat. Încă în timpul boalei, înalte personaje eclesiastice și politice,

factori de mare greutate ai vieții publice din țara noastră, sau interesat de starea iubitului bolnav. Iar țărani satelor din împrejurimi și săracii Blajului au umbat tot timpul cu ochii plânși și cu inimile strânse de teama catastrofei!

Durerea a covârșit toate inimile. Alături de îndoliatul catafalc, prea proaspăt încă, nici condeii nu mai găsește cuvinte, să prindă povarnica jale ce ne apasă. Grăiesc în deajuns nenumăratele drapele negre cari flutură pe fontispiciile tuturor institutelor și instituțiilor publice din orașul dela confluența Târnavelor surori.

Partea lui cu drepții!

*

Date biografice

Dr. Ioan Coltor s'a născut la 25 Septembrie 1886 în Blaj. Studiile secundare le-a urmat în orașul natal, fiind unul dintre cei mai distinși elevi ai vechilor școli românești, unde a luat și bacalaureatul în 1904. În toamna aceluiaș an a fost trimis de către Mitropolitul Mihali să urmeze studii de filosofie și teologie în Colegiul de Propaganda Fide din Roma. Aici s'a remarcat prin pietatea sa de-o mare adâncime și prin sporul excepțional la toate materiile. A fost unul dintre cei mai prețuiți alumi ai timpului său.

În 31 Martie 1907 a fost făcut lector, apoi curând diacon și ipodiacon, iar la 27 Martie 1910 preot celibatar, prin punerea mânilor episcopului Vasile Hossu. Reîntors acasă în vara aceluiaș an, după o scurtă aplicare în birourile oficiului arhidiecezan, a fost trimis preot-capelan în Cluj, la biserica lui Bob. Curând este chemat profesor de Teologia Morală la seminarul arhidiecezan din Blaj, unde a rămas la catedră până la sfârșitul marelui războiu.

În 1918, la izbucnirea revoluției pentru întregirea neamului, a avut un important rol în Consiliul Național din Blaj, ca propagandist al visului românesc de veacuri și ca pacificator al comunelor. Cunoscător de mai multe limbi europene și bine documentat în chestiile bisericești și românești ale Ardealului, a fost optat consilier tehnic la Conferința de pace din Paris, în delegația românească. Aici a folosit foarte mult țării și cauzei noastre, prin legăturile întinse pe cari a știut să și-le facă mai ales între delegații și ziariștii italieni.

Reîntors acasă dela Paris, a fost ales aproape în toate legislațiunile, ajungând chiar dela început între fruntașii politici ai Ardea-

lului. A fost membru în comitetul de conducere al Partidului Național și ministru subsecretar de stat la sănătatea publică. În politică a avut celea mai frumoase legături, fiind foarte mult apreciat de toate cercurile, precum și de Suveran, care îl chema în audiențe particulare. Interesele bisericii sale i-au fost preocuparea de toate zilele și izbânzile sale au fost mult binecuvântate de preoțime și de factorii eclesiastici competenți. În același timp urechea i-a fost veșnic aplecată spre durerile celor mulți și oropsiți, pentru cari pleca la București totdeauna cu teancuri întregi de acte și petiții. Câți oameni n'au să-și mulțumească situațiile meritate spiritului de ideal umanitarism al canonicului Coltor!

În ierarhia bisericească încă a avut o ascensiune dintre celea mai frumoase. Ca profesor de teologie a fost ridicat la rangul de camerar al Sf. Părinte dela Roma, iar din 1925 canonic mitropolitan. Dicasteriile eparhiale l-au avut rând pe rând membru; defensor la Tribunalul matrimonial de a II-a instanță pentru diecezele sufragane, membru în comitetul Reuniunii de misiuni sfinte, președintele comitetului arhidiecezan al asociației Agru, asesor la Tribunalul disciplinar bisericesc, la Exactoratul arhidiecezan, membru al Consistorului arhiepiscopesc și mitropolitan, etc.

Îndată după întoarcerea sa dela Roma a început în Blaj o foarte binefăcătoare și întinsă apostolie de pietism, reușind să apropie păturile largi ale populației de sf. altar și de sfințele taine ale grației dumnezeiești. Ca profesor de teologie a fost trimis să facă pastorație în comuna Orlat din județul Sibiu, unde credincioșii nu-l vor uita niciodată. Tot asemenea nu-l vor uita atâtea comune, în număr neobișnuit de impozant, unde a propovăduit cuvântul dumnezeesc în calitate de misionar al Reuniunii arhidiecezane. Credincioșii îl primiau și-l petreceau la gări cu porți de triumf, fericiți că pot să-i atingă haina.

A condus la Roma mai multe pelerinaje naționale cari au umplut de fericire și de adâncă pietate pe toți cei cari au avut norocul

să participe. Memorabil este mai ales pelerinajul din toamna anului ce expiră, când rugăciunile și liturgiile românești au răsunat nu numai la mormântul sf. Apostol Petru, ci pretutindeni în Sanctuarele din Veneția, Padova, Firenze, Napoli, Genova, Torino, Milano. Vraja unor asemenea zile sfinte vor rămâne memorabile nu numai în viața bisericii românești unite, ci a neamului întreg.

A fost și un distins mănăitor al condeiului, colaborând la numeroase publicații și reviste românești, și conducând însuși o bună bucată de timp revista „Cultura Creștină” din Blaj. A tipărit în românește Viața sf. Tereza din Lisieux, al cărei cult l-a împământenit la noi. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” l-a avut un timp membru în comitetul central.

Pentru numeroasele sale merite naționale și bisericești a fost distins cu Ordinul „Coroana României” în gradul de mare ofițer, comandor al ordinului „Ferdinand”, comandor grad II al „Vulturului României” și Răsplata muncii pentru biserică cl. I.

(al)

Sedințele Sfântului Sinod. Supremul for cărmuitor al bisericii noastre „dominante”, și-a continuat lucrările întrerupte. Intre hotărârile luate sunt unele cari merită toată atențiunea.

Așa, de pildă, măsurile luate pentru intensificarea propagandei ortodoxe în țările din apus, pentru cari se va scoate o revistă specială, în limba engleză. „În vederea intensificării propagandei misionare interne — scrie revista ortodoxă din care luăm informațiunea — s'a decis ca fiecare episcop să-și aleagă preoți misionari”. Cum se înțelege această „propagandă internă”, o va arăta viitorul. — Luându-se act de persecuțiunile la care e supusă biserica în Rusia, s'a hotărât a se face rugăciuni în bisericile din România pentru apărarea credinței. (Mai bine târziu, decât niciodată!).

La a treia sedință a participat și d. mi-

nistru Anghelescu, care a declarat că va da bisericii tot sprijinul cuvenit și între altele, a vorbit despre Românii din America, situația cărora o cunoaște din vremea când a fost ministru la Washington. Socotește că este necesară înființarea unei episcopii pe seama lor. A celor ortodocși, firește. — Interesantă este și ultima hotărâre luată: să se numească, pentru organizațiile cercetășești, câte un duhovnic în toate centrele, iar în capitală un arhiepiscop.

Asupra uuora din aceste hotărâri va trebui să mai medităm și noi din când în când.

După alegeri

Câteva observări sumare și învățămintele bisericești din democratica bătaie a voturilor

(=) Mila cărmuirii a voit, ca marea sărbătoare a păcii să fie înecată în valuri de ticăloșii și patimi spurcate. Alegerile, așa cum s'au făcut, au fost un adevărat „atentat contra Crăciunului”, cum scrie un confrate din capitală. Ceeace n'ar fi trebuit să fie cu nici un preț și n'ar fi putut fi într'o țară cu adevărat creștină.

Dar asta nu-i vina noastră. Inceștinarea țării, începută sub Traian, a două oră încercată, pe un teritor restrâns, la 1700, merge greu și anevoie. Iar cucerirea puterii cu un ceas mai de vreme este o tentațiune irezistibilă pentru apetiturile flămânde ale păgânilor noștri oblăduitori. Pentru asta, ca și pentru mijloacele și metodele prin cari au cucerit, fără chip de rezistență, dragostea îndărătnică a țării și voturile dătătoare de mandate și diurne ale cetățenilor recalcitranți, ei vor vedea.

Pe noi ne interesează deocamdată, aci, în prim loc altceva. Și anume: Cum am ieșit noi, vestitorii adevărului evanghelic, din acest război al patimilor și pătimirilor civile? Ce certificat ne-au dat alegătorii? Nu ne gândim la acela dintre preoți, cari au intrat în șirurile de luptă electorală. Ci la participarea generală a preoțimii la viața politică, prin munca

Foia „Unirii”

Pruncii din Betlehem

Atunci Irod văzând că l-au batjocorit pe el Magii, s'a mâniat foarte, și trimițând au omorât toți pruncii cari erau în Betlehem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai mici. (Matei, 2, 16).

Săngerosul Irod, — vrând par'că să se măsoare în cruzime cu faraonul egiptean care dăduse poruncă moașelor să ucidă încă în fașe pe toți pruncii evreiești din Egipt, pentru a estirpa cu totul acel popor —, pentru a-și înlătura din cale un rival imaginat, porunci să se ucidă o mulțime de nevinovați.

Usurpatorul și tiranul aventurier, care nu se îngrozise să plece cu armată împotriva tatălui său, acum se îngrozește de un copilăș mai mic de doi ani, și încă și acela necunoscut.

Singur Evangelistul Matei ne amintește despre uciderea pruncilor din Betlehem și jur, dar și el ne spune nedeterminat. O tradiție veche însă, ne spune și numărul micilor mucenici înconștii, și anume zice că ar fi fost patruzeci și șase.

După naratiunea istorică citată mai sus, Evangelistul la textul dela Ieremia (31, 15) și caută să-l explice și să-l dovedească împlinit.

— Glas în Rama s'a auzit, plângere și

tânguire. Rachel plângându-și fiii săi, și nu vrea să se mângăie, căci nu sunt.

Prin aceste cuvinte profetul Ieremia voia să arate durerea mare ce trebuia să simtă orice bun Israelit când cei mai de frunte dintre fiii poporului ales au fost expatriați de către Nabucodonosor. Sub lumina inspirațiunii divine, îndureratului profet i se părea că și Rachela, soția lui Iacob, care era îngropată în Betlehem (Isidoro da Guarcino, La vita di Gesù Cristo, Roma 1876, pag. 40, nota 2) plângea în mormânt cu atâta durere încât suspinele ei se auziau până la Rama, (cam 8 km. spre miază-noapte de Ierusalim (Vezi L. Cl. Fillion, N. S. Jésus Christ, Paris 1917, pag. 84, nota 4) în tribul lui Benjamin, unde trăise marea profet Samuil, care unsese de regi pe Saul și pe David (I. Sam. 7, 17), și care era considerat de părinte al poporului.

Acestea sunt lucruri explicabile. Dar de unde a aflat tradiția acel număr enorm de 14.000 de prunci în opidul Betlehem?

Numărul de 14.000 îl aflăm în colindele noastre, ba chiar și unii cărturari mai cred în el. (Vezi „Curentul” Nr. de Craciun, articolul „Răsăritul răsăriturilor”).

În Breviarul Roman, la 28 Decembrie când se prăznuiește pomenirea pruncilor ucși de Irod, într'un rezonțiu dela Matutinum se amintesc 144 de mii (Centum quadraginta quatuor millia qui empti sunt de terra, hi sunt qui qui mulleribus non sunt coinquinati). Textul acesta însă este din Apocalips. (14, 3-4), și n'are nici o legătură cu numărul pruncilor ucși de Irod în Betlehem și jur.

Numărul acesta este foarte exagerat, și este imposibil ca în Betlehem și în împrejurimile lui să fi fost 14.000 de prunci sub doi ani.

Pe timpul Mântuitorului, după cum ne spune Fillion (op. și loc. cit. Nota 2), în Betlehem erau cam vre-o 2000 de suflete. Era adevărat un sat cum sunt multe din satele noastre. În Betlehem deci putem susținea cu același autor că nu vor fi fost mai mulți de 20 de prunci sub doi ani. Cum dară din acest număr mic — care este cel mai aproape de adevăr —, s'au făcut tocmai 14.000?

Precis nu ne spune nimenea, dar putem deduce considerând felul cum însemnau Iudeii cifrele. Ei adevărat nu aveau mai multe note aritmetice, decât literele alfabetului, adevărat 22, Dela Alef (א) până la Theth (ת) însemnau unități. Dela Iod (י) până la Zade (ז) însemnau decade, iar ultimele patru litere ale alfabetului (Sin și Șin ca cifră au numai un semn = 300 ו) adevărat Koph (ק), Reș (ר), Sin (ש), Tau (ט), și cu cele cinci litere finale, Caf (פ), Mem (מ), Nun (נ), Pe (פ) și Zade (ז), însemnează sutele. Astfel cu cele 22 de litere Iudeii însemnau și cifrele până la 900.

Milele le însemnează cu aceleași litere, începând dela א (Alef), numai cât li-se pun deasupra două puncte, d. e.: א = 1000, ב = 2000, etc.

Pentru a scrie 14, este de ajuns un Daleth și Iod ד, iar pentru a scrie 14.000, mai trebuiesc câte două puncte deasupra aceluiași litere. ד.

Diferența valorii este destul de însemnată,

pregătitoare de conștiințe cetățenești creștine, care este o datorie importantă a tuturor.

Ni-se pare, că n'au trecut un examen prea strălucit. Din mai multe motive și puncte de vedere.

Mai întâi, să recunoaștem, în favorul nostru, că în toată compania electorală, poporul a fost liniștit și cuvințios. Socotind grelele încercări la care a fost pusă adese răbdarea, hărțuiala indescritibilă și tortura agenților electorali, lărmălia programelor și entuziasmul alcoolului, nu-i lucru mic. Desamăgită, purtată cu vorbă, necăjită, zăpăcită, totuși mulțimea a ascultat cu răbdare și fără deosebire pe toți propagandiștii, a căutat să învețe de la toți, a strigat „bălăscă” după cuvîntă, dovădind nu odată mai mult bun simț decât corteșii și bătașii partidelor. — Se cunoaște aci munca educativă a preotului, care nu poate fi apreciată în deajuns.

Dar medala mai are o față: dosul. Această atitudine de înțeleaptă toleranță a poporului a trecut, nu odată, marginile. În două direcții. S'au pîmit și ascultat, cu indiferență, minciuni sfrunțate, hule debitate pe socoteala altora și chiar atacuri perusinate la adresa Bisericii sau a slujitorilor ei. Și asta nu mai e îngăduit, după morala creștină. În astfel de cazuri, corteșii păcătoși trebuiau puși la punct. Propaganda electorală nu-i țigănie și bălăcăreală de mahlagioaice. — Apoi, și mai rău: poporul nu a știut face deosebire între a asculta cuvințios pe toți și a asigura formal pe mai mulți deodată de dragostea și votul său. Asta cu intenția ascunsă de-a face, la adăpostul secretului votării, ceea ce bun i-se va părea. Această purtare este, evident, o mare școală de ipocrizie și lipsă de demnitate, incompatibilă cu spiritul ori morala creștină. — Nu mai pomenim de cei cari nici astăzi nu știu, că sunț datori în conștiință să voteze cinstit, călăuziți de interesul general și că nu-i lertat să-și fîndă votul pentru mici avantajii trecătoare. Și sunt destui încă de aceștia.

Mai duros decât toate acestea este însă altceva. Poporul nu-și știe apăra, în alegeri,

pe când diferența formel este aproape de neobservat. (Vzi D. Schilling, *Methodus practica discendi ad docendi Linqum hebraicam*, Lugdunil, — Parisii 1889).

Se poate ca cineva care a avut ocazia să cunoască manuscrisul original, adică cel aramat al Evangheliei după Matei, să fi știut precizând numărul pruncilor uciși în Betlehem, și i va fi însemnat poate la o margine sau între șire cifra 14. Pe papiusul sau pergamenă — poate nu destul de bine lucrată, — cerneala a putut să se întindă puțin, așa încît să samene cu două puncte, — cari nu totdeauna erau distincte unul de altul —, astfel transcriitorul sau copistul, în loc de 14 — care este cel mai probabil număr de copii mai mici de doi ani într'un sat cu vreo două mii de suflete —, a făcut 14.000.

Este incredibil ca în Betlehem și jur, soldații lui Irod, cari — după cum aflăm la P. A. Bert (Gesù Cristo, Firenze 1904, pag. 56) erau Traci, Sciți și Gali —, să fi ucis atîta prunci mai mici de doi ani, când poate numărul sîtelor din întreg ținutul să nu fi fost cu mult mai mare în acel timp.

Începe să privește cruzimea lui Irod, s'ar putea aminti, căci el care nici pe fiul său propriu nu-l a cruțat, așa încît August s'a văzut silit să exclame, că lui Irod mai bine să-i fi porc decât fiu, ar fi fost capabil și de acest măcel.

Dr. Nicolae Lupu

credința și biserica. Nu știe face deosebire între dușmanii bisericii și apărătorii ei. Și încă, la alegerile pentru adunarea deputaților treacă-meargă. Se poate invoca drept scuză că votarea se face pe liste, pe partide, nu pe persoane. Ajunge ca partidul în general să fie sprijinitor al bisericii și nu-i nevoie să scoțim sentimentele fiecărui candidat în parte. — De sigur, s'ar putea face și aci unele observări. Că nu toate partidele sunt deopotrivă de bune și drepte în ce privește atitudinea lor față de biserică. Preoșimea este datoare în primul loc să-și dea seama despre acest lucru și chiar fără a face nici o politică de partid, să-și lumineze credințioșii în consecință. Și alta: se poate cere fiecărui partid care ne solicită votul să nu pună pe listă candidați cari dușmănesc credința noastră. Este drept și datorie elementară acest lucru. Să trecem însă, acceptând justificarea cu listele și partidele.

Situația e alta la senat. Aici nu se mai fac liste pe țară. Sunt, de obicei, câte două sau mai multe persoane cari stau față'n față. În acest caz, evident, nu-i îngăduit să alegem, cu nici un preț, un dușman al bisericii noastre, ci suntem datori să votăm pentru apărătorii ei. Ori, în actualele alegeri s'a întâmplat această rușine uluitoare: județe cu puternice majorități unite au ales nu pe un ortodox oarecare, drept și cinstit, ci pe un dușman declarat al bisericii noastre, față de un fiu și reprezentant al acestei biserici. Și asta nu odată cu concursul activ al chiar unor preoți ai noștri! Evident, aberație de necrezut și de nelertat.

Aceste cazuri dureroase deschid perspective destul de triste. Mai avem încă nevoie, noi înșine, de multă lumină în înțelegerea problemelor politice și a rolului pe care îl are preotul în viața politică. Nu ca agent politic, firește, ci ca făuritor de conștiințe cetățenești creștine. Cari nu confundă cuvîntă cu ipocrizia, nici pe dușmanul bisericii cu fiul ei devotați. — Alegerile recente au dovedit că mai avem încă multe de învățat. Și mai multe de îndreptat! De-ar fi avut măcar darul de-a ne fi deschis ochii pentru recunoașterea acestei realități dureroase!

Rezultatul definitiv al alegerilor.

Avem, în sfârșit, icoana noului Parlament. Grație ciudatei noastre legi electorale, el este, în chip fatal, de o monotonie plictisitoare. Guvernul, cu 54% din totalul voturilor, va avea 300 deputați, iar opoziția întreagă, cu restul de 46% a voturilor, abia 87 de aleși. Repartizarea acestora pe partide este aceea pe care am dat-o în numărul trecut al gazetei. Cu o singură excepțiune. Se pare că, în ultimul moment, comisiunea centrală electorală a făcut o mică rectificare de calcul, în urma căreia maghiarii pierd un mandat, atribuit grupării d. Goga.

Înfățișarea senatului este și mai desolantă. Cu excepția alor trei județe din Săcuime, unde s'a ales câte un maghiar, opoziția n'a putut alege niciari în țară nici un senator! Asta la votul universal. Consiliile comunale, în 28 Decembrie, n'au avut mână mai norocoasă. Rezultatul pentru opoziție: două mandate. Ceea ce dovedește încă odată, că senatul nostru, ales în felul acesta și cu atribuțiuni cari merg paralel cu ale Adunării deputaților, este cu totul inutil. Cheltuiala zadarnică. De altă parte, această zdrobitoare biruință a guvernului este un bun criteriu, — în afară de toate datele și precizunile opoziției privitor, la libertatea alegerilor — pentru a măsura imensa dragoste a... partidului liberal față de voturile țării!

Ajutor! Dupăce zadarnic am bătut la diferite uși oficiale, cerând ajutorul pentru biserica română gr. cat. din *Aldea-Merești*, situată în mijlocul Săcuimii, îndrăznim a ruga pe această cale pe toți bunii Români și bisericile surori mai înstărite, a veni în ajutorul acestei biserice absolute sărace, cu credincioși români, dar cari nu vorbesc românește.

Nu avem odăjdii decât foarte stricate, încât ți-e rușine să le îmbraci în fața minorităților unguri; nu avem odăjdii de înmormântare absolut de loc; nu avem un ban pentru reparații. Nu avem nimic, absolut nimic, pe când minoritarii au tot ce le trebuie.

Acei, cari vor înțelege situația de fapt a acestei biserice românești din mijlocul Săcuimei, sunt rugați a-și trimite obolul lor pe adresa: Curatorul bisericei române gr. cat. din *Merești p. u. Ocland*, jud. Odorheiu, sau la Administrația ziarului „Unirea” Blaj. Deasemenea și bisericile cari au de întrecut, și ne pot ajuta cu odăjdii, chiar și mai uzate, numai să nu fie zdrențe ca celea ce avem. — Preot: *Gheorghe Todoran*; curator *Ioan Csiki*.

Știri mărunte

„Unirea” dorește tuturor colaboratorilor și prietenilor săi *An nou fericit dela Domnul puterilor și harurilor tuturor!*

Reînființarea ministerului cultelor.

Ministrul instrucțiunii publice, d. prof. Dr. Anghelescu, a avut Sâmbătă dimineața o lungă consfătuire cu d. ministru Al. Lapedatu și Al. Popescu-Necsești, subsecretar de stat la culte și arte. S'a discutat chestiunea scindării ministerului în două departamente — făcându-se din nou independent ministerul cultelor și artelor. S'a căzut de acord a se aduce, imediat după deschiderea Parlamentului, un proiect de lege în acest sens.

Pentru datinile de Crăciun.

Sunt minunate obiceiurile strămoșești legate, în toate părțile țării, de sărbătoarea Nașterii Domnului. Unele din ele însă încep a dispărea. Aproape toate sunt necunoscute în capitală. O norocoasă inițiativă a ziarului „Universul” vrea să remedieze acest rău: Organizează, în preziua Crăciunului, concursuri pentru a învia, în fața publicului Bucureștean, farmecul acestor datini străvechi și cu adânci înțelesuri. Acum s'a ținut, în sala Ateneului, al șaselea concurs. A asistat ministrul instrucțiunii și toată elita intelectuală a capitalei. Treizeci și șase de echipe, organizate de diferite școli și asociațiuni, au prezentat o mare parte a datinelor de Crăciun. Intențiunea a fost, ca în marea panoramă să fie reprezentate toate ținuturile. Ardealul, se pare, a rămas cam în disparte. De sigur, nu din vina organizării. Ci fiindcă echipele de-acolo nu aveau de unde să cunoască obiceiurile noastre. Incolo serbarea a fost admirabilă și, din toate punctele de vedere, vrednică de laudă.

Locale. Luni, 1 Ianuarie, sărbătoarea tăierii împrejur a Mântuitorului, va predica în catedrală Cl. Dr. *Augustin Popa*, profesor la Academia de teologie; Sâmbătă, 6 Ianuarie, la Botezul Domnului pâr. *Gregoriu Tecea*, contabil arhidiecezan; iar Dumineca după Botez, pâr. Dr. *Liviu Chinezu*, profesor la școala normală de învățători.

— Marți, a doua zi de Crăciun, seara, societatea tinerilor meseriași și comercianți, din Blaj a aranjat, în sala de gimnastică a liceului de băieți o petrecere dansantă la care a luat parte public numeros. Rezultat material multumitor.

Pentru pacea lumii. Președintele conferinței desarmării, d. Henderson, a adresat un

mesagiu bisericilor creștine. El găsește situația mondială cât se poate de gravă. Bisericele nu pot rămâne indiferente în fața insistențelor svonuri de război și a încordării crescânde a relațiilor dintre state. Creștinii toți, membri ai aceleiași mari familii a lui Hristos, trebuie să facă totul pentru asigurarea păcii, nu numai prin discursuri, ci căutând pretutindeni să micșoreze strivitoarele bugete ale cheltuielilor militare. Securitatea nu se poate asigura prin forță, ci prin întărirea ordinii morale, pe temeiul actelor Societății Națiunilor.

Pastorala episcopilor austriaci.

De sărbătoarea Nașterii Domnului, episcopatul austriac a publicat o foarte importantă scrisoare pastorală. Ea se ocupă de datoriile cetățenești ale catolicilor din Austria. Se constată mai întâi situația grea din Germania. Războiul, antisemitismul și naționalismul extrem de acolo nu se pot împăca cu doctrina creștină. Ele nu au ce căuta, deci, în Austria, care este cărmuită, în spirit catolic și are misiunea istorică de a fi pivotul păcii și civilizației creștine în Europa. Guvernul ei trebuie ajutat din toate puterile în această nobilă sarcină; de toți cetățenii. Scrisoarea condamnă practica violenței și a mijloacelor criminale în luptele politice și îndeamnă în primul rând tineretul să fie respectuos față de autoritate. Peste toți și toate să se coboare spiritul Crăciunului, sărbătoarea păcii. — E posibil, ca în Germania această scrisoare pastorală să dea loc la multe discuțiuni.

Teribilă catastrofă de tren.

Sâmbătă, înaintea Crăciunului, s'a întâmplat, în Franța, o nenorocire grozavă. Trenul accelerat de Strassburg s'a isbit, cu viteză de 100 Km. într'un alt accelerat, de Nancy, care aștepta în gara Lagny Cu excepția primului vagon, întreg acest tren a fost sfărmat în câteva clipite. Numărul victimelor trece de 300. Până acum sunt peste 200 de morți. E cea mai mare catastrofă pe care o înregistrează căile ferate franceze. Țara a fost adânc zguduită de această teribilă tragedie, vina căreia, o poartă în primul rând ceața deasă a acestor zile și circulația de trenuri sporită în vederea sărbătorilor. Lumea toată ia parte la doliul Franței. Printre cei dintâi cari au trimis condoleanțe a fost Sfântul Părinte dela Roma și guvernul român.

A murit Dalai Lama. Șeful religios al budhiștilor din Tibet și Mongolia a încetat din viață, nu de mult, între împrejurări cari au dat de bănuț. Ziarul »Daily Mail« anunță acum, din Kalimpong (Bengalia de Nord), din sursă autorizată, că ar fi fost otrăvit.

† **Olivia Precup n. Pop**, soția păr. Alexandru Pop din Șaușa (ep. Cluj-Gherla), a trecut la cele veșnice în 30 Noemvrie 1933, în anul 40 al vieții și 17 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

Cărți & Reviste

BLAJUL. Revistă de cultură. Apare odată pe lună. — Blaj (Str. Regele Ferdinand 23). — Anul I. No. 1. Ianuarie 1934. Abonamentul: 180 Lei pe an; 18 Lei exemplarul.

Noul an începe bine. Ne aduce un dar de mare preț și de mari nădejdi: Revista anunțată și de noi, a unui grup de 42 profesori dela școalele noastre din Blaj. Ne bucurăm din toată inima de apariția ei. Va face mult bine, ducând în largul Ardealului duhul creștin turnat în literatură și știință. — Pentru început, acest număr se prezintă bine din toate punctele de vedere. Înfățișare tehnică simpatică, cuprins variat și ales. Atâta doar că numele ne pare cam greu și pretențios. Dar, evident, aceasta e secundar. Precum trecătoare vor fi, de sigur, greșelile de tipar, explicabile prin graba cu care a fost nevoită să lucreze tipografia foarte aglomerată în aceste zile frământate. — Salutând cu drag noul confrate în brazda de înălțare spirituală a seamului nostru, îi dorim viață lungă și glorioasă, pentru a putea împlini tot binele pe care îl dorim cu toții!

Dr. GHEORGHE FIREZA: Armele credinței (Ediția 2). Lugoj. 1933. Pagini: 252. Prețul 20 Lei.

Lucrarea aceasta e un fel de Vademecum al Românilor unit. Atinge aproape tot ce-i necesar să știe un credincios de-al nostru în inevitabilele discuții cu ortodocșii pe teme de colorit religios-dogmatic. Ediția 2 e îngrijită de canonic Dr. Nicolae Brinzeu, care, între altele, a grupat materialul în ordine reală, nu alfabetică, cum era mai înainte. — Răspândirea acestei broșuri în cercuri cât mai largi e chestie de conștiință, în primul rând pentru catiheti și profesori de religie.

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII „ASTREI“. — A sporit cu o nouă serie de broșuri frumoase și instructive. Intre ele: *Flori din grădina raiului*, scrisă de păr. *Sep-timiu Popa* cuprinde o serie de scurte biografii de femei sfinte din Biserica lui Hristos. Se vinde cu numai 5 Lei. — *Țara noastră-România*, de *Dr. Sabîn Opresanu* vrea să răspândească în popor cunoștințe despre țara și poporul nostru. — *De ce nu poate fi plugarul român comunist*, arată d. *Dr. S. Bornamisa*. — Apoi o comedie: *Lege Nouă*, scrisă de *Sebastian Stanca*. — În urmă încreștăm cu laudă *Calendarul pentru popor*, pe anul 1934, întocmit de d. Dr. Petra Petrescu. Parte literară bogată și aleasă. Se vinde cu 15 Lei.

ALMANAHUL „PRESA-BUNĂ“ PE 1934. Iași 1933 Pagini: 104. Prețul: 15 Lei.

Dedicat amintirii Anului Sfânt, acest almanah e merit să fie frunzărit și mai târziu, nu numai în anul ce vine. Tipar ceteț, hârtie foarte bună, chipuri numeroase, articole multe și in excepționale, poezii cu gust și glume sănătoase: iată ce găsește aci cetitorul, în afară de partea calendaristică și un mic șematism al bisericeii române romano-catolice din Vechiul Regat. Prietini mai vechi ai acestui almanah sigur, îi vor câștiga noi simpatii, îndată ce îl vor avea la mână.

I. SIMIONESCU: Olarul savant. București (Bibl. „Cunoștințe Folositoare“). Pagini: 27. Prețul: 8 Lei.

Viața lui B. Palissy (1510—1590), schițată în câteva linii: asta vrea să fie broșurica d. I. Simionescu. Ceeace și este de fapt. Păcat că n'au rămas afară anumite frânturi de istorioare mai mult decât discutabile. Deoarece nu tot ce poate părea interesant, are drept la divulgare.

ABECEDAR. Revistă literară. Turda 1933. An. I Nr. 31—32. Abonamentul anual: 120 Lei.

Literatul de seamă, care este d. Teodor Murășanu, poate fi perfect mulțumit: a izbutit să grupeze un mănunchiu de talente reale din lumea tinerimii în jurul revistei ce conduce, și care-i căutată până în părțile dobrogene. Lucru, de altfel, de înțeles, când te gândești că tot ce lasă la lumina tiparului, în coloanele abecedarului, trece prin sîta d. Murășanu. Ceeace înseamnă că-i ciselat ca formă și rumegat ca fond. Păstrându-se, firește, pe lângă toate acestea, pecetea și proporțiile respective. — Scăpări, cu icoana preotului din „Moartea cu trandafirul roșu“ a d. G. Pamfil nu diminuează celea de mai sus.

Telefonul „Unirii“

Tuturor cetitorilor, deodată cu bunele noastre urări le trimitem, alăturat la acest număr, modestul dar de Anul Nou al „Unirii“: un mic „CALENDAR PE 1934, cu rugarea să-l primească și folosească cu dragostea cu care noi îl dăm.

G. Oradea. »Credința« nu ne vine regulat. Numărul din 3 Dec. însă l-am văzut. În el ceva ce vă interesează. Un foileton scris de păr. P. Angheliescu, subtitlul »Luminile Bizanțului«. Păr. A. acric frumos. Dar parcă nu trăiește în lumea asta. E cufundat în splendorie Bizanțului. Crede că de-acolo ne avem ființa și acolo, trebuie să ne întoarcem, ca să ne putem desăvârși caracterul nostru specific, etnic-natural. Excesul de latinitate, în care am trăit ultimele două secole »ne-a prilejuit orizonturi noi și patente uimitoare, dar în aceeași măsură ne-a încurcat...« De aceea acum, »există în țara noastră un număr covârșitor de români conștienți cari nu mai pot accepta în ruptul capului hegemonia civilizatorie a apusului. Ce fac așadar? Merg, hotărâți, »înapoi spre luminile Bizanțului« - Scurt și limpede. Nimic de zis. Poate Eminescu ar avea o scurtă observație: »Nu învie morții, e'n zadar, copile!«

P. Reghin. De ce atîta neîncredere? Noi, dimpotrivă, ne legăm în cele mai trandafirii nădejdi. »Opera constructivă« a noii cărmuirii se vede la tot pasul. Chiar și în mica și istorica noastră urbe. Avem primar nou. Din moment ce nu noi l-am ales, ci ni l-a dăruit guvernul, trebuie să-l primim cu civică recunoștință, ca pe un prețios cadou de Crăciun. Apoi, noul primar a început opera generală de purificare și clădire. »Buletinul Comunal« al lunii Decemvrie este dovadă grăitoare de-

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

pre această hârnice prodigioasă și înaintare. Iată câteva mostre: »Primăria... publică concurs pentru ocuparea postului vacant de impiegat la serviciul administrativ...« »Alta: »Primăria publică concurs pentru completarea postului de căraș pentru transportul gunoaielor menajere...« »Alta: »Concurs pentru completarea unor 5 posturi de lucrători-măturători, devenite vacante prin punerea în disponibilitate a titularilor...« Și încă: »concurs pentru completarea unor 3 posturi de servitori grăjdari devenite vacante« în același chip energic și ireproșabil: »prin punerea în disponibilitate a titularilor...« — De-acum putem dormi liniștiți. Toți marii vinovați pentru sfărea ticăloasă în care se sbate țeata noastră reședință au fost »puși în disponibilitate« adecă măturați, cum li-se cădea unor măturători și se respectă; grajdurile vor fi radical curățite și gunoaiile transportate reglementar. Ce-i mai lipsește Blajului ca să fie fericit?

B. Cluj. Noi nu ne pricepem destul în politicescul meșteșug, ca să putem răspunde la întrebarea atât de primejdioasă. Deschideți însă »Reiașterea« din Cluj, numărul 47 din 26 Noemvrie. Veți găsi răspuns exact și precis la întrebare. E vorba acolo, pe pagina din urmă de schimbare de guvern și nădejdiile ce se leagă de noua cărmuire. Cari sunt, firește mari și minunate. Intre altele, cuvioșii confrăți se bucură, că în felul acesta »va înceta pentru o vreme bună piteera oculte«. Și acum urmează exact întrebarea Dv.: »Veți întreba, iubii cetitori ce e oculta? Ei, pentru ei ce nu știu, scriem, că oculta este asociația ori tovărășii câtorva deputați și senatori, de a scoate pe ortodocși din slujbe și a pune uniți în locul lor...« — Ați înțeles acum? Este o destiințare, în fața căreia s'ar închina dacă ar trăi, chiar și pedantul Caragiale. Și e sigur, că aici în lumea lui de slavă n'a lăsat-o neîncreștată pe răbo. Prea e bună!

Dr. G. Lugoj. Confirmăm primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

Am primit abonamentul pe 1933: Oficiul parohial Căpușul-mic; Oficiul parohial Țăiaia; Oficiul parohial Ghirelt; Oficiul parohial Valea lui Mihai; F. Oradea-Mare; T. Monoș-Petreu; M. Parța Oficiul parohial Măgureni; Oficiul parohial Rogoz; Oficiul parohial Romuli; Oficiul parohial Buzaș,

Oficiul parohial Paola. Chitan primirea abonamentului pe 1932 și 1933.

T. Oradea. Am primit 400 Lei abonament pe 1933 și 1934.

B. Trenton-America. Prin Librăria Semin. Bla. s'a achitat abonamentul Dvoastre pe 199—1933.

D. Blaj. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

B. Țaga. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Parohia Rodna nouă (Șanț). Am primit 400 Lei, abonament pe 1932 și 1933.

S. Aleșd. Am primit 200 Lei. Ahitat până la 30 VI 1933.

Oficiul parohial, Valcăul de jos. Am primit abonamentul pe 1932.

Oficiul parohial Mierța. Am primit 50 Lei, abonament pe trei luni. De chitanță poate servi recipisa poștală.

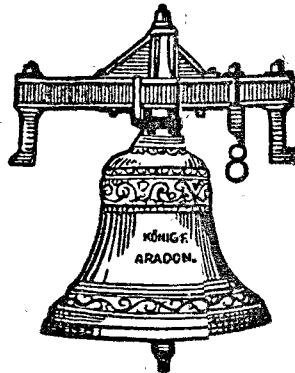
FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondită la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licenție

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 35.

20

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânz, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ